

Universitat de Lleida

GUIA DOCENT

FILOSOFIA GREGA

Coordinació: CLUA SERENA, JOSÉ ANTONIO

Any acadèmic 2021-22

Informació general de l'assignatura

Denominació	FILOSOFIA GREGA			
Codi	101093			
Semestre d'impartició	2N Q(SEMESTRE) AVALUACIÓ CONTINUADA			
Caràcter	Grau/Màster	Curs	Caràcter	Modalitat
	Grau en Filologia Hispànica	3	OPTATIVA	Presencial
Nombre de crèdits assignatura (ECTS)	6			
Tipus d'activitat, crèdits i grups	Tipus d'activitat	PRAULA	TEORIA	
	Nombre de crèdits	3	3	
	Nombre de grups	1	1	
Coordinació	CLUA SERENA, JOSÉ ANTONIO			
Departament/s	FILOLOGIA CLÀSSICA, FRANCESA I HISPÀNICA			
Distribució càrrega docent entre la classe presencial i el treball autònom de l'estudiant	Classes teòriques: 60 h.// Tutories: 1 // Treballs dirigits: 3 Estudi personal: 86 hores			
Informació important sobre tractament de dades	Consulteu aquest enllaç per a més informació.			
Idioma/es d'impartició	Castellà (i, eventualment, en català o anglès).			
Distribució de crèdits	Es combinaran tant l'exposició com el comentari (de textos en traducció castellana o de crítics o filòsofs actuals), amb les lectures obligatòries a càrrec de l'alumne i tutories. 3 crèdits teòrics i 3 de pràctics Classes teòriques: 60 h.// Tutories: 1 // Treballs dirigits: 3 Estudi personal: 86 hores			

Professor/a (s/es)	Adreça electrònica professor/a (s/es)	Crèdits impartits pel professorat	Horari de tutoria/lloc
CLUA SERENA, JOSÉ ANTONIO	josepant.clua@udl.cat	6	

Informació complementària de l'assignatura

NB: Per a preparar el semestre, els estudiants hauran de familiaritzar-se amb textos de pensament grec a càrrec de pensadors com P.Vidal-Naquet, Marcel Detienne, J.P. Vernant i Nicole Loraux (món grec antic i el seu pensament - aspecte antropològic-sociològic). En aquest apartat s'hi esmerçaran vuit sessions.

Objectius acadèmics de l'assignatura

L'assignatura està dedicada a l'**estudi del pensament filosòfic de l'Antiguitat clàssica grega**, en la seva evolució històrica. A més de proveir els mitjans perquè l'alumne adquireixi una certa visió panoràmica del període, l'assignatura pretén abordar de manera més detallada alguns autors i temes específics, seleccionats d'acord amb un leitmotiv.

Leitmotiv: "Problemes fonamentals de l'ontologia grega en els seus textos"

Competències

COMPETÈNCIES DE LA MEMÒRIA

C. BÀSIQUES

CB4 Poder transmitir informació, ideas, problemas y soluciones a un público tanto especializado como no especializado)

CB5 Saber desarrollar aquellas habilidades de aprendizaje necesarias para emprender estudios posteriores con un alto grado de autonomía

C. GENERALS

CG1 Demostrar capacidad de análisis y de síntesis.

CG2: Analizar y evaluar un tema o materia, aplicando un razonamiento crítico y objetivo.

CG3 Demostrar creatividad e iniciativa.

CG6 Demostrar una actitud sistémica de rigor en el trabajo.

CG7 Demostrar capacidad de aprendizaje autónomo y madurez intelectual.

C. ESPECÍFIQUES

CE11 Conocer la tradición cultural griega y romana, su entorno cultural y su relevancia en la literatura española.

CE13 Conocer y saber analizar de forma básica la literatura latina o griega, sus elementos teóricos y creativos, y reconocer su pervivencia en la literatura española e hispanoamericana.

C.TRANSVERSALS

CT1 Adquirir una adecuada comprensión y expresión oral y escrita del catalán y del castellano

CT4 Adquirir conocimientos básicos de emprendeduría y de los entornos profesionales

	C. BÀSIQUES	C. GENERALS	C. ESPECÍFIQUES	C.TRANSVERSALS
	CB5	CG1	CE11	CT1
	CB4	CG2	CE13	CT4
		CG3		
		CG6		
		CG7		
C.TRANSVERSALS				

Continguts fonamentals de l'assignatura

1a. Part del semestre

I. Introducció

a. Textos de P.Vidal-Naquet, Marcel Detienne, J.P. Vernant i Nicole Loraux sobre el món grec antic i el seu pensament (aspecte antropològic-sociològic).

Nota bene: En aquest apartat es dedicaran vuit sessions (o classes presencials).

b. Problemes i mètodes en l'estudi de la història de la filosofia antiga. Períodes de la filosofia grega. Les fonts de la filosofia antiga

II. Dels presocràtics a la filosofia hel·lenística

a. La filosofia milesia: Tales, Anaximandre i Anaxímenes

b. Heràclit

c. Parmènides i l'anomenada escola eleàtica

d. El pitagorisme antic

e. Empèdocles i Anaxàgores

f. L'atomisme: Leucip i Demòcrit

g. L'ontologia estoica

Els principis actiu i passiu
 Cos i *lektón*
 El cicle còsmic i la *ekpýrosis*
 h. Epicur i el renaixement de l'atomisme

 2a. Part del semestre

III. Sòcrates

- a. Els sofistes i el gir ètic-antropològic en el pensament grec
- b. Sòcrates. Problemes hermenèutics. El Sòcrates històric i els diferents Sòcrates literaris. Sòcrates i Plató. El "mètode" socràtic.
- c. Hi ha una filosofia de Sòcrates? El testimoni d'Aristòtil: la inducció, la recerca de l'universal i la definició

IV. Plató

- a. El diàleg com a mètode. Hi ha un "sistema" platònic? El problema de les "doctrines no-escrites". Els escrits de Plató.
- b. El mètode dels diàlegs socràtics. L'Éutífró i la "teoria de les Idees"
- c. La "teoria" de les Idees en els diàlegs de maduresa: Menó, Fedó i República
- d. El Parmènides i la crítica a la 'teoria' de les Idees
- e. Dialèctica i Idees en els diàlegs de vellesa

La teoria del coneixement en el Teetet
 L'ontologia dels gèneres supremes en el Sofista. La nova imatge del món de les Idees. Dialèctica i divisió
 Dialèctica i divisió en el Polític

f. Física, cosmologia i ontologia en l'últim Plató

El nou interès per la filosofia natural i l'intent d'explicació teleològica: Timeu, Lleis.
 Excurs: el supòsit contingut de la teoria dels principis. Va ser Plató un neoplatònic?

V. Aristòtil

- a. Introducció. Caràcter dels escrits aristotèlics. L'ordre dels escrits i el corpus aristotelicum.

Els comentadors antics. Problemes i mètodes de l'actual interpretació d'Aristòtil

- b. L'èsser i les categories

La doctrina dels múltiples significats de l'"èsser". Sinonímia, homonímia i homonímia "*pròs hen*"
 Categories, predicació "per si" i predicació "per accident"
 La distinció categorial substància-accident i els criteris de substancialitat a Categories i Metafísica

- c. El projecte d'una ciència del "ser". la metafísica

La filosofia primera com a ontologia general i com a teologia

El model lògic de la "homonímia *pròs hen*" i el problema de la unitat de la metafísica
 La defensa del Principi de No-contradició
 La reducció de la pregunta pel 'ser' a la pregunta per la substància
 d. La teoria de la substància sensible

VI. Plotí i el neoplatonisme

a. L'evolució del platonisme. El platonisme mitjà i el neoplatonisme

b. Plotí i la reformulació de l'ontologia platònica

L'esquema ontològic estratificat i la teoria emanacionista

L'Ú, l'Intel·lecte i l'Ànima

La matèria

Eixos metodològics de l'assignatura

Es combinaran tant l'exposició, com el comentari (de textos en traducció castellana o de crítics o filòsofs actuals) amb les lectures obligatòries a càrrec de l'alumne, i tutories.

ACTIVITATS FORMATIVES

Classes teòriques: 60 h.

Tutories: 1

Treballs dirigits: 3

Estudi personal: 86 hores

Pla de desenvolupament de l'assignatura

Classes teòriques: 60 h.

Tutories: 1

Treballs dirigits: 3

Estudi personal: 86 hores

Sistema d'avaluació

L'assignatura serà avaluada a través de diverses proves d'**avaluació contínua i d'un treball personal (4 + 1 punts)** i d'un **examen final (5 punts)**, la data del qual serà fixada oportunament per la Facultat de Lletres.

Avaluació contínua / Evaluación continuada (Actividades 1, 2 y 3)

Tasques / Tareas/ actividades que se adjuntarán en ficheros adjuntos

N.B. El/La alumno/a deberá leerlas leerlas y entenderlas bien, buscando en internet lo que no entendáis o preguntándoselo al profesor por e-mail o través de chat. Luego, una vez entendidas, debéis resumir en una o pocas páginas cada actividad, a saber, lo más importante de cada una.

ACTIVITATS/ ACTIVIDADES: (4 punts)

Activitat 1/ Actividad 1. Resumen de "La filosofía antigua", de Eladio Román Urbina Tortolero en tres páginas y envíalo al Campus virtual (o profesor):

Actividad 2: Leer y resumir en pocas páginas estos trabajos que os adjunto en ficheros adjuntos:

2.1. El pdf titulado "Lletres- Sales-concepte de veritat".

2.2. Del trabajo de M. Detienne (Los maestros de verdad en la Grecia antigua) y resumirlo en breves páginas.

2.3. Leer y resumir "Els corrents de pensament al segle IV aC".

Actividad 3/ Otros trabajos.

Treball final: (1 punt)

Resumir el autor o filósofo griego que os ha tocado en el reparto efectuado en clase: Trabajo final.

Examen final (5 punts)

*****

L'obtenció en les proves parcials d'una nota mitjana de 8 o més punts farà possible l'alliberament de l'examen final, que, en cas de complir l'esmentada condició, serà voluntari. En cas d'acollir-l'alumne a la possibilitat d'alliberar l'examen final, la nota mitjana dels exàmens parcials, de 8 o més punts, representarà el 100% de la nota final.

L'examen final haurà de ser necessàriament aprovat per poder aprovar l'assignatura, de manera tal que una nota inferior a 5 (cinc) en aquest examen implica necessàriament la seva repetició en segona convocatòria, encara que la mitjana de la nota obtinguda en l'examen final amb la nota mitjana de les proves parcials és superior a 5 (cinc).

La nota mitjana de les proves parcials conserva la seva validesa i la seva ponderació també en cas de repetició de l'examen final a la segona convocatòria.

Taula de activitats formatives i dedicacions horàries de l'alumne

activitat	CODIFICACIÓ / descripció / tipologia TPD	o	G	HP*	HNP
Classe magistral (M)		O1...O7		25	50
Seminari (S)					
Pràctiques (P)		O1...O7		20	30
Treballs (T)		O1...O7		10	10
Tutories (Tut)					
Altres (AA)				5	
				60	150

Bibliografia i recursos d'informació

BIBLIOGRAFIA

S'indicarà en cada cas bibliografia que pugui servir de complement a l'exposició realitzada a classe.

LECTURES OBLIGATÒRIES ADDICIONALS

A més de les lectures que s'indiquin oportunament per l'estudi de cada un dels punts del programa, serà tasca a càrrec de l'alumne la lectura dels següents textos, els quals seran objecte d'avaluació:

1) Guthrie, W. C. K., *Los filósofos griegos*, FCE, México 1967 y reimpr., caps. I-III.

-2) Armstrong, A. H., *Introducción a la filosofía antigua*, Eudeba, Buenos Aires 2007 y reimpr., cap. XI: "Filosofías helenísticas (I). Cínicos y estoicos", p. 188-212.

-6) Arrighetti, G., "Epicuro y su escuela", en: B. Parain, *Historia de la Filosofía*, vol. 2: *La filosofía griega*, Siglo XXI, Madrid 1972 y reimpr., p. 297-314.

-7) Santa Cruz, M. I., "Plotino y el neoplatonismo", en: C. García Gual (ed.), *Historia de la filosofía antigua*, Trotta, Madrid 1997, p. 339-362.